

Toponymica uit de kuststreek (vervolg van blz. 281)

TESTEREP. In verband met de bijdrage van Dr J. Ameryckx (Biek. 1955, 267) over ‘ter Streep’, spijt het ons er te moeten op wijzen dat een ‘Ter Streep’ langs onze kust nooit bestaan heeft. *Ter Streep* is een geleerde, etymologiserende verkeerde schrijfwijze voor *Testerep* (of *Testereep*). Aan dit zeer interessant toponiem, dat reeds in de 11^e eeuw voorkomt, heeft Gysseling een zeer belangwekkende en verdienstelijke studie gewijd⁽¹⁾ en definitief met de Ter-Streep-fantasie opgeruimd. Hij heeft op o.i. overtuigende wijze bewezen dat het eerste lid van deze naam *tester* is, een oud adjectief met de betekenis ‘rechts’ (verw. met Latijn *dexter*), dat ook in andere plaatsnamen van ons Nederlands taalgebied voorkomt (*Testerbant*, *Tessengerlo*, e.a.). Volgens dezelfde toponymist zou het tweede lid *reep* zijn. De oorspronkelijke vorm zou dan *Testerreep* zijn: duinreep aan de rechterhand, westelijke duinreep. Helemaal zeker is dit laatste evenwel niet en het is vooral nog gevaarlijk daar topografische beschouwingen aan vast te knopen.

Of er nu een strook land bestaan heeft tussen Oostende en Westende is een andere kwestie, die wij hier niet in twijfel trekken. Ook willen wij geenszins afbreuk doen aan de waarde van de bewijsvoering van Dr Ameryckx, maar ‘Ter Streep’ moet opgeruimd worden.

Reeds Deflou, xv, 790, schreef: ‘*Ter Streep*, die een smalle streep gronds tusschen Westende en Oostende zou beduiden, is legendarisch.’

KNOCKHOVE. J. Opdedrinck spreekt in zijn mooi boek over Knokke⁽²⁾ van een *Knockhove*: ‘seigneurie indépendante, relevant directement du prince, appelée Ste-Catherine, Knockhove ou Van der Helst’⁽³⁾. Deflou, VII, 19, heeft eveneens deze gegevens overgenomen.

Welnu, deze heerlijkheid heeft te Knokke nooit bestaan. Nergens is er in de oorkonden noch in de overlevering enig spoor van te vinden. De vermelding van Opdedrinck e.a.

(1) M. Gysseling, *Med. VI. Top. Ver.*, 31. blz. 8.

(2) *Knocke-sur-mer. Histoire et Souvenirs*, 1913, blz. 55.

(3) Opdedrinck ontleent zijn gegevens aan: Gilliodts van Severen. *Coutume du Bourg de Bruges, Introduction 295-296*. E. Vanden Bussche. *Les Seigneuries de la Cour féodale du Bourg de Bruges in La Flandre*, 16, 68.

berust op een vergissing, een verwarring met een Knockhove, leenhof te Sint-Katherine onder Oostende, vermeld door Deflou, naar R. de Beaucourt de Noortvelde⁽¹⁾. De verwarring werd in de hand gewerkt door het feit dat de H. Catharina de oudste patrones van de kerk van Knokke is en Knokke in de Middeleeuwen daarom vaak *Ste-Cathelijne* genaamd werd.

POLRE TEN HASEGHERSE. Rekeningen van 1304 spreken van bedijkingswerken op het Hazegras: ‘smaendaghes in die paesghedaghe den meesters die voeren te doen diken den polre ten Asegerse. - Hughemanne f. Hannekin ende sinen meenters van den polre ten Hasegherse te dikene, omtrent S. Jansmesse...’⁽²⁾. Wij hebben vroeger⁽³⁾ gemeend dat het hier gaat om de bedijking van het Magerschorre. Dit is onjuist. Het Magerschorre te Knokke is nooit een echte polder geweest. Het bestond uit weiland ten N. van de Gravejansdijk en alleen beschermd door een laag dijkje tegen de stormwind en de zandstuivingen. Bovendien lag het Magerschorre niet aan het Hazegras maar dorpwaarts. In geen geval kan hier ook de Oude Hazegraspolder bedoeld zijn, want die werd slechts in de 17e eeuw ingepolderd.

Welke polder is het dan wel? Er blijft maar één mogelijkheid: de Vagevierspolder, de jongste polder achter de Gravejansdijk ten W. van het Oude Zwin. Deze polder dagteekent dus uit het begin der 14e eeuw. De dijk van deze polder (Vagevierspolderdijk, niet overgeleverde naam) sloot boogvormig aan bij de oudere dijken en de dijk van de monding van het Oude Zwin. Hij werd later een onderdeel van de grote Zeedijk (Gravejansdijk).

HAZEGRAS. Het ligt niet in onze bedoeling hier een volledige studie over dit belangrijk toponiem te schrijven. Laten we alleen het probleem stellen. Wij schreven reeds in 1939⁽⁴⁾: ‘Het is eigenaardig dat er in de oorkonden twee namen dooreenlopen: *ten Hasegerse* en *ten Asegate*. Is dat hetzelfde? Is de naam *Hazegras* een volksetymologische mis-

- (1) R. de Beaucourt de Noortvelde. Beschrijving der gemeente Steene. 1909, blz. 82.
- (2) Stadsrekeningen Brugge 1307 (teksten bij Gilliodts van Severen. Inventaire Ville de Bruges. Introd., p. 444). Vermeld door J. Opeddrinck. Knocke, blz. 152. - *Meenter*: deelgenoot, hier: werklieden, grondwerkers.
- (3) J.E. De Langhe. De oorsprong der VI. Kustvlakte, Knokke 1939.
- (4) Zelfde werk. blz. 148.

vorming van *Asegat*? Wij kunnen op deze vragen niet antwoorden'

De naam *Hazegars* - *Hazegers* komt het meest voor. Letterlijk: gars, gras van de hazen, grazige schorre waar hazen lopen. (*H*)*asegat* komt ook wel voor; letterlijk: kreek, zeegat van de hazen (?).

Meer en meer neigen wij tot de overtuiging dat we hier met wederzijdse beïnvloeding en volksetymologische verhaspeling van twee verschillende toponiemen te doen hebben: een schorrenaam (scor ten Hasegherse) en een zeegatnaam ([H]azegat = gat langs hetwelk het Oude Zwin uitmondde). Heeft het eerste element van deze namen werkelijk iets met het bekende dier te maken? Voor de schorre is dit niet onmogelijk maar voor het zeegat is het moeilijk aan te nemen. Maar wat betekent het dan wel?....

Prof. Carnoy gaat ongetwijfeld overijld te werk waar hij schrijft (Dict. Etym. I 293): '*Hazegras* (1338 *Hazegate*, 1436 *Hasegarse*. de Fl.): passage, route des lièvres. Ce nom fut compris plus tard comme: pré aux lièvres.' Het Hazegat is wel nooit een hazenpad geweest, wel een zeegat, zoals te Heist het *Windgat*, waarover we een volgende keer schrijven. Een verleidelijke hypothese zou zijn in *aas* een lokale nevenvorm van *waas* (slijk) te zien, verwant met Eng. *ooze*. Oudn. *os* (slijk). Mogen we veronderstellen (*h*)*azegat*, (*h*)*azegras* = *wazegat*, *wazegars*? Vergelijk: Oensdag en Woensdag, oelen en woelen, e.a. Dit is het onderzoeken waard. We komen later op deze hypothese terug.

JOZEF DE LANGHE

Mengelmaren

Spellewerk te Ieper.

'k Heb hier uit de mond van een spellewerkege van 79 jaar nog het volgende spellewerkliedje vernomen:

'...Wij hebben ons kusje in de kas gestoken.

boetjes en spelden en g'heel de boetiek,

Wij zullen van g'heel de weke van geen werken meer spreken. Vrienden, vergaart maar uw klieken bijeen.

Lieve vriend, ware ik nog jonk,

'k gave zo geerne een dobbele spronk.'

Dat is voorzeker 't liedje dat men zong vóór de Tuindagweek, want gedurende deze laatste werd er niet gespellewerkt tot de vrijdag.